

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā,

2005.gada 19.septembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Liniņa,
tiesneši V.Endzelis un L.Slica,

piedaloties pieteicējiem Uldim Dreiblatam un Ritumam Rozenbergam, zvērinātam advokātam Vairim Reinholdam, atbildētājas Ekonomikas ministrijas pilnvarotajiem pārstāvjiem Uģim Sarmam un Intai Lipovskai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz Ulda Dreiblata un Rituma Rozenberga pieteikumu par Ekonomikas ministrijas faktisko rīcību, atsakot sniegt informāciju, un pienākuma uzlikšanu izsniegt pieprasīto informāciju, sakarā ar Ulda Dreiblata un Rituma Rozenberga apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2004.gada 4.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2004.gada 30.aprīlī U.Dreiblats un R.Rozenbergs vērsās ar iesniegumu pie ekonomikas ministra, lūdzot iepazīstināt viņus ar Stokholmas Šķīrējtiesas tiesas spriedumu „Windau” lietā, kā arī lūdzot darīt zināmus avotus, no kuriem tiks segti valsts zaudējumi šajā lietā.

[2] 2004.gada 7.maijā Ekonomikas ministrija sniedza atbildi uz pieteicēju iesniegumu, norādot, ka nav iespējams pieteicējus iepazīstināt ar Stokholmas Tirdzniecības palātas Šķīrējtiesas institūta Šķīrējtiesas spriedumu lietā „Zviedrijas firma „Nykomb Synergetics Technology Holding AB” (turpmāk arī – Prasītājs) pret Latvijas Republiku (turpmāk arī – Atbildētājs)”, jo tas ir konfidenciāls. Konfidencialitāti varot atcelt tikai tad, ja tam piekrīt gan Prasītājs, gan Atbildētājs. Atbildētāja pārstāvji lūguši Prasītāja piekrišanu sprieduma un visu tam pievienoto dokumentu konfidencialitātes atcelšanai, taču līdz brīdim, kad saņemts pieteicēju iesniegums, šāda piekrišana nebija saņemta.

[3] Uzskatot par nepamatotu Ekonomikas ministrijas rīcību, kas izpaužas kā iepriekš minētās informācijas nesniegšana, pieteicēji iesniedza

pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot atzīt Ekonomikas ministrijas atteikšanos sniegt informāciju par nelikumīgu un lūdzot uzlikt par pienākumu Ekonomikas ministrijai sniegt pieteicēju pieprasīto informāciju.

[4] Pieteikumā pieteicēji norāda, ka Ekonomikas ministrijai ir pienākums sniegt pieprasīto informāciju šādu apsvērumu dēļ:

[4.1] Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 100.pants nosaka, ka katram ir tiesības brīvi iegūt informāciju, Informācijas atklātības likuma 10.pants nosaka, ka iestādēm ir pienākums sniegt informāciju;

[4.2] iepriekš minētā Stokholmas Tirdzniecības palātas Šķīrējtiesas institūta Šķīrējtiesas sprieduma rezultātā Latvijas Republika zaudēja vairākus miljonus latu, saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību sabiedrībai ir jāsaņem skaidra un saprotama informācija par budžeta tēriņiem;

[4.3] pieteicēju rīcībā ir 2004.gada 19. un 28.aprīļa Zviedrijas firmas „Nykomb Synergetics Technology Holding AB” vēstules, kurās tā piekrīt iepriekš minētā sprieduma publiskošanai ar brīdi, kad Latvijas Republika uzsāks Šķīrējtiesas piesprietās summas maksāšanu;

[4.4] Ekonomikas ministrija, nosakot konfidencialitātes statusu minētajam spriedumam, nav ievērojusi demokrātiskas valsts principus;

[4.5] ja valsts piedalās civilprocesā kā puse, tad pienākums slēpt informāciju nevar attiekties uz valsts pilsoņiem un iedzīvotājiem.

[5] Ekonomikas ministrija paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2004.gada 4.novembra spriedumu atzīts par pamatotu un apmierināts U.Dreiblata un R.Rozenberga pieteikums daļā par Ekonomikas ministrijas faktisko rīcību, atsakot sniegt informāciju pēc U.Dreiblata un R.Rozenberga 2004.gada 30.aprīļa iesnieguma, atzīts par daļēji pamatotu pieteicēju pieteikums daļā par pienākuma uzlikšanu Ekonomikas ministrijai izsniegt pieprasīto informāciju desmit dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas un uzdots pienākums Ekonomikas ministrijai piecpadsmit dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izsniegt U.Dreiblatam un R.Rozenbergam pieprasīto Ekonomikas ministrijas rīcībā esošo informāciju par tiesas procesu „Zviedrijas kompānija Nykomb Synergetics Tehnology AB pret Latvijas valsti” Stokholmas Tirdzniecības palātas arbitrāžas tiesā tajā daļā, kas tiesiski nav noteikta par ierobežotas pieejamības informāciju. Spriedumā norādīts, ka:

[6.1] konfidencialitāte var attiekties tikai un vienīgi uz pašu šķīrējtiesas konkrētu procesu, galvenokārt ievērojot iespējamo trešo personu tiesību aizsardzību, un nekādā ziņā uz tiesas nolēmumu, kas viennozīmīgi attiecas uz personas tiesībām uz taisnīgu tiesu, konkrētajā gadījumā – Latvijas Republikas tiesībām uz taisnīgu tiesu;

[6.2] atbildētājs nav atbildējis pēc būtības uz pieteicēju lūgumu darīt zināmus avotus, no kuriem tiks segti valsts zaudējumi minētajā lietā – gan tiešie, gan tie, kas izriet no sprieduma pildīšanas;

[6.3] tiesas nolēmums, neraugoties uz tā pieņemšanu šķīrējtiesas procesā, nekādā gadījumā nevar tikt atzīts par iestādes radītu informāciju dienesta vajadzībām;

[6.4] „caurspīdīgums” ar valsts budžeta izlietojumu saistītajos jautājumos izriet jau no Satversmes 1.pantā ietvertā demokrātiskas republikas principa, tas vien, ka šādas informācijas pieprasīšanas brīdī konkrētā informācija vēl nav oficiāli publicēta, nevar būt par pamatu šādas informācijas nesniegšanai pēc personas iesnieguma;

[6.5] pieteicēju prasījums par informācijas izsniegšanu, kas nav tieši minēta viņu 2004.gada 30.aprīļa iesniegumā ekonomikas ministram, bet kuru, kā izriet no lietas apstākļiem, pieteicēji ir prasījuši atbildētājam, nav formulēts pietiekami konkrēti, lai viennozīmīgi atzītu, ka visa minētā informācija uzskatāma par vispārpieejamu. Tāpēc tiesa uzskata, ka pieteicējiem ir tiesības vērsties pie atbildētāja ar konkretizētas informācijas pieprasījumu, kas katrā prasījuma punktā atsevišķi izvērtējams.

[7] Par iepriekšminēto tiesas spriedumu pieteicēji iesniedza apelācijas sūdzību, kurā pārsūdz Administratīvās rajona tiesas 2004.gada 4.novembra sprieduma rezolutīvajā daļā izdarīto atrunu „tajā daļā, kas tiesiski nav noteikta par ierobežotas pieejamības informāciju”, kā arī attiecīgo motivāciju sprieduma motīvu daļā. Apelācijas sūdzībā norādīts, ka:

[7.1] šis jautājums ir jāizlemj tiesai, un to, vai tiesiski, vai prettiesiski informācija noteikta par ierobežotas pieejamības informāciju, nevar izvērtēt institūcija, kas izpilda spriedumu;

[7.2] konkrētajā lietā tiesai jānosaka, kādu informāciju par šo procesu un Latvijas puses rīcību pieteicēji ir tiesīgi saņemt;

[7.3] tiesai strīds jāizšķir pēc būtības un galīgi, un nav pamata nodalīt to informāciju, kuru pieteicēji pieprasījuši iesniegumā ekonomikas ministram no pārējās informācijas par šo procesu;

[7.4] visa informācija, kas attiecas uz minēto tiesas procesu un uz Latvijas puses rīcību, ieskaitot sastādītos dokumentus, nevar tikt kvalificēta kā ierobežotas pieejamības informācija, un ka visa šī informācija ir izsniedzama pieteicējiem.

[8] Ekonomikas ministrija paskaidrojumā Administratīvajai apgabaltiesai lūdz noraidīt pieteicēju apelācijas sūdzību, nepiekrīt apelācijas sūdzībā minētajam, ka ir jāpublisko visi materiāli, savu viedokli pamatojot ar likuma „Par valsts noslēpumu” 2.panta pirmo daļu un Ministru kabineta 1997.gada 25.jūnija noteikumu Nr.226 „Valsts noslēpuma objektu saraksts” 6.punktu.

[9] Tiesas sēdē pieteicēji savu apelācijas sūdzību uzturēja, uzsverot, ka pārsūdzēta ir tikai pirmās instances tiesas spriedumā ietvertā atruna „tajā daļā, kas tiesiski nav noteikta par ierobežotas pieejamības informāciju”. Atbildētāja pārstāvji apelācijas sūdzību neatzina un papildus paskaidroja, ka neuztur savu

argumentu, ka informācijas nesniegšana par šķīrējtiesas procesu ir pamatota ar Informācijas atklātības likuma 8.¹otro daļu, bet gan ar likuma „Par valsts noslēpumu” 2.panta pirmo daļu un Ministru kabineta 1997.gada 25.jūnija noteikumu Nr.226 „Valsts noslēpuma objektu saraksts” 6.punktu. Norādīja, ka par valsts noslēpumu klasificēto informāciju ar slepenības pakāpi „konfidenciāls” var deklasificēt tikai tā pati iestāde, kas šo informāciju ir klasificējusi kā konfidenciālu, proti, šajā gadījumā Ministru kabinets.

Motīvu daļa

[10] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēju apelācijas sūdzība ir nepamatota, bet pieteicēju pieteikums daļā par pienākuma uzlikšanu Ekonomikas ministrijai izsniegt pieteikumā tiesai norādīto, bet 2004.gada 30.aprīļa iesniegumā Ekonomikas ministrijai nepieprasīto, Ekonomikas ministrijas rīcībā esošo informāciju, kas noteikta par ierobežotas pieejamības informāciju, ir noraidāms.

[11] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 302.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Pieteicēji savā apelācijas sūdzībā (lietas lapa 75 -77) norāda, ka no pirmās instances tiesas sprieduma rezolutīvās daļas pārsūdz tikai un vienīgi atrunu „tajā daļā, kas tiesiski nav noteikta par ierobežotas pieejamības informāciju”, kā arī attiecīgo motivāciju sprieduma motīvu daļā.

Tātad pieteicēji nav pārsūdzējuši pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru Ekonomikas ministrijas faktiskā rīcība, atsakot sniegt informāciju pēc pieteicēju 2004.gada 30.aprīļa iesnieguma, ir atzīta par prettiesisku, un uzdots Ekonomikas ministrijai izsniegt Ekonomikas ministrijas rīcībā esošo vispārpieejamo informāciju par tiesas procesu „Zviedrijas kompānija Nykomb Synergetics Tehnology AB pret Latvijas valsti”.

[12] Ievērojot apelācijas sūdzības robežas, Administratīvā apgabaltiesa noskaidros, vai Ekonomikas ministrijas rīcība, nesniedzot pieteicēju pieprasīto informāciju, kas nav tieši minēta viņu 2004.gada 30.aprīļa iesniegumā ekonomikas ministram, ir pamatota un tiesiska.

[13] Kā tiesas sēdē noskaidrots, pieteicēji vairākkārtīgi mutiski sazinājušies ar Ekonomikas ministrijas darbiniekiem un lūguši visus Ekonomikas ministrijas rīcībā esošos lietas materiālus par tiesas procesu „Zviedrijas kompānija Nykomb Synergetics Tehnology AB pret Latvijas valsti”, uz ko saņēmuši mutiskus atteikumus.

Pieteikumā Administratīvai tiesai pieteicēji uzskaitījuši šādu pieprasīto informāciju: prasības pieteikuma noraksts, Latvijas puses rakstveida

iebildumu kopijas, procesa gaitā abu pušu iesniegto pieteikumu un dokumentu kopijas, pusēm izsniegtie šķīrējtiesas nolēmumi, Stokholmas šķīrējtiesas sprieduma teksts, kā arī Ministru kabineta lēmums par sprieduma nepārsūdzēšanu. Pieteicēji nav pieprasījuši minēto informāciju Ekonomikas ministrijai rakstveidā (izņemot šķīrējtiesas spriedumu)

Uz lietas izskatīšanas brīdi pieteicēji ir saņēmuši 2004.gada 30.aprīlī rakstiski pieprasīto informāciju, tajā skaitā, Stokholmas šķīrējtiesas sprieduma tekstu.

[14] Kārtību, kādā fiziskās un juridiskās personas valsts pārvaldes iestādēs un pašvaldību iestādēs ir tiesīgas iegūt informāciju un to izmantot, nosaka Informācijas atklātības likums (turpmāk – Informācijas likums), kurā nostiprināts vispārējs princips, kas noteic, ka informācija ir pieejama sabiedrībai visos gadījumos, kad likumā nav noteikts citādi (skat. Informācijas likuma 2.pants).

[15] Informācijas likumā nostiprinātās tiesības uz informāciju nav absolūtas, proti, likums izšķir vispārpieejamo informāciju un ierobežotas pieejamības informāciju.

[15.1.] Vispārpieejamā informācija ir tāda informācija, kas nav klasificēta kā ierobežotas pieejamības informācija (Informācijas likuma 4.pants), bet ierobežotas pieejamības informācija ir tāda informācija, kura ir paredzēta ierobežotam personu lokam sakarā ar darba vai dienesta pienākumu veikšanu un kuras izpaušana vai nozaudēšana šīs informācijas rakstura un satura dēļ apgrūtinā vai var apgrūtināt iestādes darbību, nodara vai var nodarīt kaitējumu personu likumiskajām interesēm.

[15.2.] Saskaņā ar Informācijas likuma 10.pantu iestādei ir pienākums sniegt vispārpieejamo informāciju jebkuram, kas to vēlas saņemt, ievērojot personu vienlīdzību informācijas iegūšanā. Turklāt pieprasītājam nav īpaši jāpamato sava interese par šādu informāciju.

Ja informācijas kopums ietver arī ierobežotas pieejamības informāciju, iestāde izsniedz tikai to šādas informācijas daļu, kas ir vispārpieejama.

Tādējādi atzīstams, ka tiesai ir pamats uzlikt par pienākumu iestādei izsniegt vispārpieejamo informāciju, bet nav tiesiska pamata uzlikt iestādei izsniegt to, informācijas daļu, kas ir klasificēta kā ierobežotas pieejamības informācija, apstākļos, kad nav atzīts, ka iestāde bez likumīga pamata informācijai piešķirusi ierobežotas pieejamības statusu.

[16] Ministru kabineta 1999.gada 3.augusta noteikumi Nr. 275 „Kārtība, kādā valsts pārvaldes iestāžu un pašvaldību iestāžu rīcībā esošā informācija nododama atklātībai” nosaka, kādā veidā ir izdarāms informācijas pieprasījums. Noteikumu 7.punkts noteic, ka vispārpieejamo informāciju var pieprasīt rakstiski vai mutiski, bet 18.punkts noteic, ka ierobežotas pieejamības informāciju sniedz, pamatojoties uz rakstisku pieprasījumu. Tātad, lai iestādei būtu pamats izlemt jautājumu par ierobežotas informācijas

izsniegšanu, ir jābūt rakstveida pieprasījumam no personas, kura vēlas šādu informāciju saņemt.

[17] Saskaņā ar Informācijas likuma 11.pantu trešo daļu un ceturto daļu informācijas rakstveida pieprasījumā norāda pieprasītāja vārdu un uzvārdu (juridiskajai personai - nosaukumu), dzīves vai uzturēšanās vietu Latvijā (juridisko adresi), un uz tā jābūt informācijas pieprasītāja parakstam. Informācijas pieprasījums formulējams iespējami precīzi. Pieprasot ierobežotas pieejamības informāciju, persona pamato savu pieprasījumu un norāda mērķi, kādam tā tiks izmantota.

Informācijas likuma 11.panta piektā daļa paredz, ka iestāde var atteikties izpildīt pieprasījumu, ja tas nav noformēts atbilstoši šā panta trešās un ceturtais daļas noteikumiem vai nav sniegts apraksts, pēc kura šīs ziņas iespējams identificēt.

Kā jau iepriekš konstatēts [13] pieteicēji nav pieprasījuši rakstveidā (izņemot šķīrējtiesa spriedumu) tos dokumentus, ko minējuši pieteikumā tiesai. Tātad pieteicēji nav ievērojuši likumā noteikto informācijas pieprasīšanas kārtību, līdz ar to atbildētājam nebija tiesiska pamata pildīt mutisku pieprasījumu, ja pieprasīta ierobežotas pieejamības informācija.

[18] Pieteicēji pieteikumā tiesai izteikuši prasījumu uzdot Ekonomikas ministrijai izsniegt viņiem visu pieprasīto informāciju. Tajā pašā laikā pieteicēji vēlas, lai tiesa dotu novērtējumu, vai pieprasītā informācija ir atzīstama par konfidenciālu, tātad, vai tā ir pamatoti noteikta kā ierobežotas pieejamības informācija.

Tā kā pieteicēji nav iestādei pieprasījuši šo informāciju rakstveidā, un atbildētājs nav sniedzis rakstveida atteikumu, kurā jānorāda uz kāda pamata pieprasījums pilnīgi vai daļēji atteikts, tiesas rīcībā nav administratīvā akta, kura tiesiskumu un pamatotību pārbaudīt, līdz ar to tiesa nevar izvērtēt, vai atbildētājam atsakoties sniegt informāciju, bija vai nebija likumīgs pamats pieņemt lēmumu piešķirt tai ierobežotas pieejamības informācijas statusu.

[19] Pastāvot konstatētajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, Administratīvajai apgabaltiesai nav pamata izdarīt secinājumu, ka atbildētāja nepamatoti atteikusi izsniegt konkrētos pieteicēju pieteikumā tiesai norādītos dokumentus (prasības pieteikuma noraksts, Latvijas puses rakstveida iebildumu kopijas, procesa gaitā abu pušu iesniegto pieteikumu un dokumentu kopijas, pusēm izsniegtie šķīrējtiesas nolēmumi, Ministru kabineta lēmums par sprieduma nepārsūdzēšanu).

[19.1] Pieteicējiem ir tiesības vērsties pie atbildētāja ar rakstveida pieprasījumu par minēto dokumentu izsniegšanu, savukārt iestādei jāizvērtē katru konkrēto pieteicēju pieprasīto informāciju (dokumentu), un jāizsniedz pieteicējiem vispārpieejamā informācija, bet attiecībā uz pieprasīto ierobežotas pieejamības informāciju jāsniedz pamatots rakstveida atteikums,

ja to atsaka izsniegt pilnībā vai daļēji (Informācijas likuma 12.pants).
Atteikumu savukārt pieteicējiem ir tiesības pārsūdzēt tiesā.

[19.2] Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas secinājumam, ka Ekonomikas ministrijai jāizsniedz visa neklasificētā informācija, kas saistīta ar tiesas procesu „Zviedrijas kompānija Nykomb Synergetics Tehnology AB pret Latvijas valsti” Stokholmas Tirdzniecības palātas arbitrāžas tiesā, izņemot to pieprasīto informācijas daļu, kas saskaņā ar spēkā esošajām tiesību normām ir atzīta par ierobežotas pieejamības informāciju.

[20] Ņemot vērā minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst pirmās instances tiesas spriedumu tā pārsūdzētajā daļā par pamatotu un tiesisku.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu
Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt Ulda Dreiblatu un Rituma Rozenberga pieteikumu daļā par pienākuma uzlikšanu Ekonomikas ministrijai izsniegt Uldim Dreiblatam un Ritumam Rozenbergam pieprasīto (pieteikumā tiesai norādīto) Ekonomikas ministrijas rīcībā esošo informāciju par tiesas procesu „Zviedrijas kompānija Nykomb Synergetics Tehnology AB pret Latvijas valsti” Stokholmas Tirdzniecības palātas arbitrāžas tiesā tajā daļā, kas ir noteikta par ierobežotas pieejamības informāciju.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā trīsdesmit dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2005.gada 30.septembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja:

S.Liniņa

Tiesneši:

L.Slica

V.Endzelis